

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 310

ערש"ק פרשת "תצוה-זכור" זו' באדר תשע"ב

להאיר את העולם

ידוע הדבר ומפורסם הענין שעם ישראל הינו העם הנבחר. קיבלנו מתנה מעת בורא כל עולמים מה שאף אומה ולשון לא זכתה - זוהי תורתנו הקדושה. כמה יפה היא תורתנו הנצחית ועד כמה אפשר ללמוד ממנה הנהגה ודרך ארץ, מידות טובות ובעצם מה לא. וכיאה וכיאות לעם הנבחר, צריכים אנו להפיץ את אור התורה ולקדש שם שמים במעשינו. מסופר על אישה עשירה אלמנה, שלפני פטירתה ציוותה על ביתה היחידה ואמרה לה: "ראי אני מורישה לך ביתי היקרה את כל נכסי על מנת שתגשי לישיבה פלוגית ותאמרי לראש הישיבה שאת רוצה שיציע לך את הבחור הטוב ביותר בישיבה". כשהגיעה אותה בת לפירוקה, עשתה כמצוות אימה המנוחה, הלכה לאותו ראש ישיבה ופרסה את בקשתה - בקשת אימה. אותו ראש ישיבה הציע לה את הבחור ראובן תוך שהוא מעיד עליו כבחור הטוב והמעולה בישיבה. הפגישות החלו ואותה בת החליטה להתארס עם אותו בחור נבחר. ויהי לאחר זמן, הוגנבה לאוניה של המאורסת שמונה שראובן איננו ממש הבחור המצויין ביותר בישיבה, אלא שמעון. מצב רוחה של הבת היתומה הועם עליה והיא חששה שמא אינה מקיימת את צוואתה של אימה. ראובן הרגיש בכך, ניגש פלגתו ואמר לה: רואה אני שפניך אינן עימי כתמול שלשים, ואני יודע סיבת הדבר. ברצוני להדיעך שהינך משוחררת לנפשך ואני מוחל לך מראש על כל הענין". ראובן אף כתב לה כתב מחילה שיהיה ליבה שלם עימה. כעבור זמן קצר, התחנתה אותה בת עשירה עם שמעון. חולפים מספר חודשים, ואותו ראש ישיבה מתבקש להפנות את הטוב שבישיבתו למשרת "רב משגיח" בישיבה מפורסמת וחשובה. אותו ראש ישיבה לא מהסס ומציע את ראובן. וראה זה פלא, ראובן מסרב בתוקף להצעה וטענתו כצידו: "אם אותה בת יתומה תשמע שאני התמנתי ולא בעלה, היא תבין שאני הוא המובחר בישיבה ואין רצוני לצער את היתומה". רק עם נבחר שזכה בתורה יכול להתנהג כך. וכן מצויים אנו מפרשתינו, לקחת שמן זית זך כתיבת, להדליק את המנורה, ואף שבעוונותינו עדיין בית המקדש חרב, יכולים אנו להאיר לכל העולם באור יקרות במעשינו ובהנהגותינו, כאשר נלך בדרך התורה והמצוות והיה זה שכתנו בעולם הזה ובעולם הבא.

הפרס הראשון!

מספרים על עני מרוד שכל ימיו טרדות ומכאובים, מכות ויסורים. החל מהשכמת הבוקר ועד לשוכבו על משכבו, היה חוזר ושונה את מסכת "מכות" תרתי משמע, מרביץ לילדיו וצועק על אשתו. אף מהשכנים לא חשך "חלילה" את שבת לשונו. ובקיצור היה מן הראוי שלא להתקל בו, בכל שעה ביום. והנה ביום אחד, בשעת בוקר מוקדמת, הטלפון מצלצל בביתו, והוא כארי הקס מריבצו שואג אל תוך האפרכסת, מי הוא זה ואי זה הוא שמעיו להעירו משנתו, לאחר "המטרת" צ"ח קללות, התפלא לשמוע שמדברים ממפעל הפיס, כרטיסו זכה בפרס הראשון!!! העני מבלי משים, פתח בברכות ולא בלשון סגי נהור, לתקן את ה-"צח" קללות, שפתח בתחילה. אשתו שמילים כגון דא לא שמעה בביתה מעולם, שיפשפה עיניה ועקצה את גופה לוודא שאין מדובר בחלום מתוק שנגנו ואינו. אך כוס הקפה ו"הבוקר טוב" הלבבי שחיכו לה ליד הקערה עם נטלן, הבהירו לה יותר מכל שבעלה כנראה "השתגע" מעט. לאחר ששמעה מפיו את הבשורה, שמחה אף היא בשימחתם הגדולה. עתה פנה העני להעיר את ילדיו, שנמו את שנתם המתוקה, לאחר שליטפס ברוך במקום לא עלינו מכות אגרוף, הילדים אף הם לא ידעו האם לצחוק או לבכות, האם האבא שפוי ואולי דרוש אישפוז מהיר במיוחד. היתה זאת אמם שהצילה את המצב ובישרה להם את הבשורה המרנינה. באותו היום, שכנים רבים אחרו לעבודה, מכיון שזה שנים שלא כיוונו שעונים מעוררים, השכן העני היה לו גמ"ח מיוחד, "מעיר ישנים" שמו נקרא, בצעקותיו דאג גם לישינו עפר לקום מתרדמתם. את דרכו למפעל הפיס לקבל לידיו ההגרלה, עשה כשחיוך מרוח על פניו, הנפילה בדרך באחד הבורות, הסדק ברגל והפצע ביד, אף הם לא העכירו את מצב רוחו. גם היונה היקרה שעפה ממעל לראשו וזיכתה אותו במעט "אשפה", פסולת מאכלה, אף על פי שבימים כתיקונם, ספק גדול אם היתה שבה אל קינה, לא פגמה כהוא זה בחיוך הגדול ובשמחת ליבו, ידע הוא שיסורים חולפים המה ועוד מעט קט ותבוא הגאולה...

אחים יקרים, בשבת זו קוראים אנו פרשת "זכור", לזכור מצווים אנו ולא חלילה לשכוח, את אשר עשה לנו עמלק עת יצאנו ממצרים, שבא לקרר את האמונה בלב העם הנבחר, כמו שרמוז בראשי התיבות "עמלק" - עיקר מגמתו להביא קרירות. וממילא בחודש אדר כאשר בימי מרדכי ואסתר נחלצו היהודים מצרת המן וקיבלו את התורה באהבה ובשמחה, זוכים אנו בכוח השמחה שמחזקת האמונה הטהורה למחות את זכרו של עמלק! אחד הדברים שיכולים להיות לנו לעזר ואחיסמך כדי לזכות לשמחה ולהשריש בליבנו אמונה זכה, אמונה טהורה אם נזכור שמחכה לנו פרס גדול בעוד זמן מועט, וכבר אמרו חז"ל היום לעשותם ומחר לקבל שכרם. העולם הזה דומה לישיבה והעולם הבא לים, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת! אכן את גודל הפרס לא נוכל לתאר ולשער, אך מאמינים אנו בני מאמינים, וממילא אין מקום לדאגה, את פינו נפתח בשירה ובזימרה, נודה לה' יתברך על כל נשימה ונשימה, ונזכה לגאולה השלמה במהרה!

זמני כניסת שבת וציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
18:52	18:16	17:17	ת"א
18:55	18:15	17:03	י-ם
18:53	18:16	17:08	חיפה
18:54	18:17	17:20	כ"ש

הפסרת השבוע: "ויאמר שמואל"

בוטעמים לשבת

"ונשא אהרון את משפט בני ישראל על ליבו לפני ה' " (כה,ל)
כתב בספר "באר מים חיים": אהרון הכהן היה בבחינת ליבם של ישראל, כשם שהלב מרגיש ראשון בכל כאביו של הגוף, כך גם אהרון היה מרגיש בצערו של כל אדם מישראל והיה מתפלל בעדו. "ונשא אהרון את משפט בני ישראל" - כל מיני יסורים וצער (עונשים קרויים "משפטים"), שבאו על בני ישראל, היה אהרון מרגישם ונושאים "על ליבו", והיה מתפלל על כך "לפני ה' ", כי יבטל את הדינים הללו...
(מענינה של תורה)

"והיה על מצוזה תמיד לרצון להם לפני ה' " (כה,לוז)
אמר ר"י ליפשיץ, רבה של קאליש זצ"ל: התורה מלמדת בזה את מנהיג ישראל, שבזמן שמתרבים עזי פנים שבדור וחוצפתם של כל "כלבי דחציפין" עולה לאין שיעור - ישא הוא, מנהיגם האמיתי של ישראל, ברמה ובגאון את נזר הזהב האלוקי שלו, עליו כתוב: "מכתב פיתוחי חותם - קודש לה' ", וזה יכפר וירצה, כמשקל נגדי לכל מיני עזי הפנים...
(מענינה של תורה)

והם: איסור, היינו דיבורי ליצנות. רשות, והם דיבורים לצורך, כגון במשא ומתן וכדומה. גמרא, היינו דיבור מצוה של תלמוד תורה. מצוה, להדריך את הזולת למצוות. נכרת, דיבורי לשון הרע וניבול פה, ונכרת האיש ההוא. נמצא, שהתירו שני סוגי דיבורים: למצוות, ולצורך האדם כגון לפרנסתו. ועל כך נאמר: "ותולעת שני". גם בשני סוגים אלו ידבר בענווה ובשיפלות, כתולעת, ככתוב: "דברי חכמים, בנחת נשמעים".
(מענין השבוע)

"פעמון זהב ורימון... ונשמע קולו בבואו אל הקודש"
(כוז,לד-לה)

הקדוש ברוך הוא רואה הכל ויודע הכל, ואינו צריך שהכהן יודיע לו שהוא מגיע, ובכל זאת, הרי זה מחוקי דרך ארץ, שאדם יודיע על בואו ולא יכנס פתאום. אמר הרב בעל "צרור המור" זצ"ל, מגדולי ספרד: נמצאים למדים, שבתורה הקדושה יש הכל, גם קדושה ועבודת ה', וגם הנהגות דרך ארץ ונימוסים! וגם בשעת עבודת הקודש הנעלה ביותר, על האדם להקפיד על נימוסיו והליכותיו!
(מענין השבוע)

"ועשית בגדי קודש לאהרון אוזיך לכבוד ולתפארת" (כוז,ב)
כתב בספר "על התורה": בפסוק זה כתוב לעשות את הבגדים לכבוד ולתפארת, ואילו בפסוק הסמוך (פסוק ג') כתוב: "ואתה תדבר אל כל חכמי לב... ועשו את בגדי אהרון לקדשו לכהנו לי?" אלא - אומר רבי שמעון סופר - אצל פשוטי המון עם שאינם חולקים כבוד לאדם אלא לפי התלבושת שלו, כלפיהם אמר "ועשית בגדי קודש לכבוד ולתפארת", אבל כאשר ידבר "אל כל חכמי לב" - אלו המבינים את תוכן בגדי הקודש וסוד פנימיותם, להם תאמר: "ועשו את בגדי אהרון לקדשו לכהנו לי".
(תורת הפרשה)

"כמעשה אפר תעשנו זהב תכלת וארגמן" (כוז,טו)
פירש רבינו "אביר יעקב" זצ"ל, בספרו "פיתוחי חותם": אפר, בגימטריא פה. ואמרו חכמים: "אם דיבור שווה כסף - שתיקה זהב". וזהו "אפר - תעשנו זהב". ואם תרצה לדבר, תדע ש"תכלת וארגמן". תכלית הדיבור יכול להיות באחד מהדברים הרמזיים ב"ארגמן".

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

שלושתם זינקו בבת אחת ממחבואם, כיתרו את הדמות המתקרבת באפילה והפליאו בה את מכותיהם. למרבית הפלא, לא הוציא מאיר הגה מפיו. "האומנם חש הוא כי מנה זו מגיעה לו?", חלף הרהור תמוה במוחו, "הכיצד שחצן זה אינו מגיב כלל?". גם כשתכפו המכות וגברו, לא הוציא המוכה אף אנחה קלה. משהו נצבט בלבבם והם חדלו. "הדלק את הפנס", סינן מישוהו מבין שיניו. חבירו שלף את הפנס המוכן בכיסו והדליקו. פניהם של הבחורים חוורו כסיד וברכיהם פקו... אוי לאותה כלימה! במקום מאיר השחצן, עמד מולם רבם ומורם האהוב, גדול הדור, **רבי עקיבא איגר זצ"ל**... עתה מובן פשר שתיקתו... לא איש כמוהו יצעק... אך מדוע אין למצוא בפניו אף עוויה של זעם? מדוע לא ניתכים מפיו דברי תוכחה על מעשה ידיהם הנמהר?...
הבחורים חפצו כי האדמה תבלעם חיים בו במקום... כלימתם גברה עד לב השמים... נפלו ארצה לפניו וביקשו סליחה בדמעות שליש... ואילו רבי עקיבא איגר עצמו, המוכה החף מפשע, נותר ללא שמץ קפידה וטינה. חיוך של חסד וסליחה מרחף על שפתיו מבלי גערה אחת...
(רבי עקיבא איגר)

הרוחות בבית המדרש של פוזנא סערו. בחורי הישיבה לא היו מסוגלים הפעם לעבור לסדר היום. "שעוריה!"; צעקו כמה קולות בבת אחת, "עד מתי נשתוק לו?". "נכון, נכון", קראו לעומתם כתשובה קולות רבים. נושא הדיון היה כמובן, מאיר. היה זה בחור נרגן, מהיר חימה, בעל תגובות ארסיות ופוגעות שהטיל חיתתו על כל סביבותיו. הבחורים גמרו ואומר ללמדו לקח אחת ולתמיד. אבל כיצד? ומתי? אם יוכיחוהו בגלוי, תישלח לשונו השנונה לעברם כחץ מורעל...
"הפעם נעשה משהו של ממש!", החליטו שלושה בחורים נזעמים. התלחשו ביניהם כמה רגעים, עד שהתקבלה תוכנית פעולה. "זכור!", לחשו זה לזה, "הערב בשעה שמונה ורבע בדיוק!"...
היה זה לילה נטול ירח. חשיכה מעובה אפפה את בית המדרש כולו. בפרוזדור המוביל לאולם הגדול, בזוית צדדית היו השלושה עומדים חבויים, כשכל גופם דרוך כקפיץ. עוד מעט ומאיר יגיע... הם עצרו את נשמתם, משתדלים לא להשמיע אף איושה קלה שבקלות. והנה... קול צעדים קרב לעברם. הם לחצו בחוזה איש את ידי רעהו. זה היה האות המוסכם להתחלת הפעולה...

זיזרת השבוע

כתוב ג' פירושים למילה אחת בפרשתינו.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישא ברכה

פתרון החידה מפרשת "תרומה": ברש"י כו,יג'.

והייתם לי סגולה

מי שאינו מדבר אלא אמת - יחיה ויארץ ימים וינצל, סמך לדבר מה שאמר הפסוק (ירמיה י', י'):
"וה' אלוקים אמת הוא אלוקים חיים ומלך עולם"
(אורחות צדיקים שער האמת).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זיכרון הבנים

בנערינו ובוקנינו נלך

בספר "פרקי חינוך" כתב שבצאת ישראל ממצרים, פרעה מלך מצרים אחרי המכה השמינית, שאל את משה ואת אהרון: "מי ומי ההולכים?" ומשה רבינו ענה לו: "בנערינו ובוקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו, בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו". והעירו על כך הפרשנים ואמרו: הכי צד "בנערינו" לפני "בוקנינו", האם אין דרך ארץ? היכן היושר? ובכלל, מדוע כפילות הלשון, אם כבר נאמר "בנערינו" לשם מה לשוב ולומר: "בבנינו ובבנותינו"? על כך מובא במדרש הסבר קצר ומדהים: על מה שאמר פרעה: "מי ומי ההולכים?" דרשו חז"ל: "הדא הוא דכתיב מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו". לכאורה שאלת פרעה נראית לנו כשאלה סטטיסטית, שאלה של רישום אוכלוסין, אולם חז"ל אומרים לא כך, פרעה לא התכוין אלא לשאלה הנוגעת לפסוק אחר שגם בו יש לנו את הלשון: "מי ומי", דוד המלך שואל בתהילים: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קודשו". והדבר לא מובן, האם בדיוק שאלה זו הטרידה את פרעה במכה השמינית? אין לו דאגה אחרת רק "מי יעלה בהר ה'?" אלא חז"ל באו ללמדנו רעיון מוסרי עמוק מהקבלת הפסוקים הללו. פרעה שומע שבני ישראל מתכוונים לצאת ממצרים על מנת להגיע להר סיני, כנאמר: "בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלוקים על ההר הזה". וכרוך בזה תרי"ג מצוות עשה ולא תעשה. בני ישראל יוצאים ממצרים כדי לקבל עליהם עול תורה ומצוות, ועל כך מתמיה פרעה ושואל את משה ואהרון: אני מכיר אנשים שרוצים לצאת מעבדות לחירות, אך איני מכיר אנשים שמוכנים להחליף עבדות אחת בעבדות אחרת - "מי ומי ההולכים"? ואכן, השאלה של פרעה מכוונת לשאלה של דוד המלך "מי יעלה בהר ה'?", מי מסוגל לטפס, להעפיל במעלה ההר עם עול של שש מאות ושלוש עשרה מצוות, ולא רק "מי יעלה", אלא "מי יקום במקום קודשו", מי מסוגל להתמקם שם, להחזיק מעמד ברום הפסגה? "מי ומי ההולכים"? וכי מי מוכן ללכת? "ויאמר משה בנערינו ובוקנינו נלך". הבין משה שמלך מצרים שואל שאלה מוצדקת מבחינתו, אך מוטעת מבחינתנו. אומר משה לפרעה: בשביל גוי בגילך ובמעמדך, להתחיל מהיום תרי"ג מצוות זו משימה בלתי אפשרית, זהו הר שלא ניתן לטפס עליו. אצלנו "בנערינו" - מתחילים מקטנות, כבר בגיל שלוש חובשים כיפה על ראשו של הילד ועוטפים אותו בציצית. מקטנות מחנכת אותו אמו לומר "שמע ישראל", לברך על האוכל, ללכת עם אבא לבית כנסת, לראות שולחן שבת לשבת בסוכה, לאכול מצה, ולתת צדקה לעני. אנו מתחילים בשחר נעורים, או אז ממילא "בוקנינו נלך" - גם בגיל זקנה כשקשה לפסוע, כשהתפקוד איטי, כעת כל כך הוטבע בנו ההרגל: החינוך, האמונה, התורה, המצוות מושרשים בנו כה עמוק, מוטבעים בדמנו, שאין אנו מסוגלים שלא לקיימם, אצלנו "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה". וכאשר דבר זה ברור לכולנו, כמה צריך להשקיע בבני החינוך כבר מקטנות, הרי שנוכל לבקש מילדינו גם בזקנותנו להמשיך בזה, ואשרינו.

שלום בית

מבוזז בדיקה לפניך!!!

מובא בילקוט שמעוני (פרשת כי תצא) שארבע מידות בדרך ארץ. יש נושא אישה לשם זנות, ויש נושא אישה לשם ממון, ויש נושא אישה לשם גדולה, ויש נושא אישה לשם שמים. נשא אישה לשם זנות יוצא ממנו בן סורר ומורה, שנאמר: "וראית בשביה", וסמך ליה "בן סורר ומורה". נשא אישה לשם ממון, לסוף מצריכין אותו לאחרים, שכן מצינו בבני עלי שנשאו נשים שלא כראוי להם וכתוב "והיה כל הנותר בביתך". נשא אישה לשם גדולה, לסוף מעמידים עליו מבית משפחה שממעית זרעו אחריו, שכן מצינו ביהושפט מלך יהודה שראה אחאב מלך ישראל שהיו לו שבעה בנים ונתחתן בו וכתוב "ועתליה אם אחזיה ראתה כי מת בנה ותקם ותאבד את כל זרע הממלכה". והנושא אישה לשם שמים לסוף יוצאים ממנו בנים שמושיעים את ישראל, צא ולמד מן עמרם שנשא אישה לשם שמים ויצאו ממנו משה ואהרון, שהרבו תורה ומצוות לישראל...

ועל כיוצא בהם נאמר "כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם ה', כן יעמוד זרעכם ושמכם".

ולמדנו מן המדרש, שכאשר נושאין אישה לשם "מטרה" צדדית של יופי או ממון וגדולה, הרי שהתוצאות אינן טובות, וכאשר נושאין אישה לשם שמים, להרבות בטובתה, לשפר את המידות ולעדן, אזי התוצאות מעולות. אין יותר טוב מהם!

חובתינו לעשות כל מעשינו לשם שמים, אך בחיי הנישואין החובה כפולה ומכופלת. לא התחתנו זוג אלא כדי להעניק ולתת זה לזה, אין המטרה "לקבל" אלא "לתת", וכאשר נעשה זאת בשמחה, הרי שהנתינה תהפך לקבלה ויצאו כולם נשכרים, ואשרי הזוכה.

אמרי שפר

- *הרה"ק רבי איתמר מקונסקוויילי אומר: יש עושר מסיטרא דימינא ויש עושר מסיטרא דשמאלא והסימן: ענוה.
- *הרה"ק רבי איתמר מקונסקוויילי אומר: כשנפתחים לאדם שערי עושר וגדולה נפתחים לו במקביל שערי קדושה ותפילה.
- *הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור אומר: לו היה המשיח בא כשהוא רכוב על מרכבה מהודרה, ולא כשהוא רכוב על חמור, היה כל עשר מדמה עצמו שהוא המשיח.
- *הרה"ק רבי משה מקוניץ אומר: כשאדם עני ואביון, אינו תולה הקלקלה בעצמו, אלא קובל על הריבונות של עולם. ואילו המתעשר - מתייהר ומתפאר: "כוחי ועוצם ידי עשו לי".

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

מאשפתות, תדע להוקיר שבעתיים טובה, ותהיה אישה כשרה העושה רצון בעלה". הלך השליח לדרכו ולתקופת הימים שב: "מצאתי", בישר בשמחה. נערה מושלמת, חכמה ומשכילה, נבונה ונאה, בעלת מידות ומזג נוח, אצילת הליכות ועדינת נימוסים. דא עקא: כשושנה היא בין החוחים, בת למשפחה פשוטה שבפשוטות. "אין בכך פסול", השיב העשיר. נטל את בנו ונסע לאותה עיר. נועד הבן עם הנערה ושניהם הביעו הסכמתם. נועד העשיר עם הורי הכלה, ואמר: "הא לכם סך אלף זהובים כמקדמה. אחר הנישואין אתן לזוג הצעיר טירת מגורים רחבת ידיים וכל הוצאותיהם על חשבוני, וגם אתכם אשכן בדירה מרווחת כיאות להורי כלתי". העושר המובטח סינור את עיניהם והמריץ את דמיונם. אמר אבי הנערה: "אם כך, למה לנו לחכות? יש כאן אולם חתונות, נבוא בדברים עם תזמורת וצלם, ועוד היום נוכל לערוך את החתונה!". חיך העשיר וענה: "כסבור אתה שלחנים הענקתי לך אלף זהובים דמי קדימה? הן לא תוכל לבוא לחופת בתך בבלואים אלו שעליך, ובסחבות שעוטים כל בני המשפחה! החתונה תערך ברצות ה' בחודש הבא, ועד אז תאכל מעדנים ותטשטש את רזונך. לך לחייט ותפור חליפה נאה, קנה בגדים נאים לרעייתך ולכל בני המשפחה, ואז תרגיש בנוח בין עשירי המדינה ושועיה שישתתפו בשמחה!". והנמשל: לא בכדי נמשלה "כנסת ישראל" לכלה, הבורא יתברך לחתן, והגאולה לחתונה: "שיש עליך אלוקייך כמשוש חתן על כלה", אבל הבה נביט על עצמנו, על מצוותינו ומראנו הרוחני. האם כך חושבים אנו לבוא למעמד הגדול, להתייצב לגאולה? הלא עלינו להכין עצמנו כדבעי, כ"מחותנים" בשמחה! להרבות בשיעורי תורה, להתפלל ביתר כוונה, להגדיל בשבת אורה ושמחה, להוסיף שלמות במצוות! נזכור שנמשלנו ככלה בגאולה, אבל "כלה" פירושה גם השלמת ההכנות! (מעין השבוע)

רבים שואלים מתי תבוא הגאולה, מתי יהיה קץ הפלאות, "מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום". התשובה לכך רמוזה בפסוק ותוסבר במשל. בתחילה, הפסוק: "ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן", פירש רש"י: "לא נאמר: 'ביום הקים'". מלמד שכל שבעת ימי המילואים היה משה מעמידו ומפרקו, ובאותו היום העמידו ולא פירקו, לכך נאמר: ביום כלות משה, היום כלו והסתיימו הקמותיו". ועוד ברש"י: "ויהי ביום כלות משה, ביום הקמת המשכן היו ישראל ככלה הנכנסת לחופה". הרי לנו כפל משמעות במילה "כלה": הן סיום ההכנות, והן ההתחלה החדשה. כידוע, לא הסיח רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל דעתו מן הגאולה הקרובה. אמר היה: חכמינו ז"ל הודיעונו כי בהגיענו למרום ישאלונו: "ציפית לישועה?" - הבה נתבונן: לא ישאלו האם חיכינו, האם קיוונו, האם ייחלנו, אלא האם ציפינו - כאדם המצפה לאורח רם מעלה ויוצא מידי רגע למרפסת, לצפות לרחוב, לראות האם הגיעה המכונית, האם בא האורח! הוא העיד, שכל הסימנים שפרטו חז"ל בתקופה שלפני בוא הגאולה נתקיימו בנו, והנה זה עומד אחר כתלנו", בכל רגע צפויים אנו לבוא המשוח! אם כך נשאל, מדוע איחרו פעמיו, מדוע הוא מתמהמה? נענה ואמר: אענה לכם במשל. מעשה בעשיר מופלג שהיה הונו עצום ורב, ולו בן יחיד, כליל המעלות, הגיע הבן לפירקו, ושדכנים החלו לפקוד את מעונו. הציעו את בתו של עשיר פלוני, ענבי הגפן בענבי הגפן, מיזוג של שתי אימפריות כלכליות. הציעו את בתו של המושל, שילוב של עוצמה מדינית וכלכלית. את כולם דחה, למגינת ליבם. "עשיר אני די", אמר, "איני נושא עיני להאדרת שמי ועוצמתך, כל מעייני באושרו של בני", לפיכך קרא לסוכנו עושה דברו, איש סודו ואימונו, ואמר לו: "מחפש אני נערה שתהא מושלמת בזכות עצמה, כלילת המעלות, איני נושא עיני לייחוס אבות ולעושר, למעמד או לכבוד, ההיפך הוא הנכון, אם אשאנה וארימה

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ חייב כל אדם לשלוח לחבירו שתי מנות של שני מיני אוכלים או שני מיני תבשיל, או שתי מנות בשר, שנאמר: "ומשלוח מנות איש לרעהו", דהיינו שתי מנות לאיש אחד, וכל המרבה לשלוח לרעים הרי זה משובח, ואם אין לו - מחליף עם חבירו, זה שולח לזה סעודתו, וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים "ומשלוח מנות איש לרעהו". ומצות משלוח מנות - ביום ולא בלילה.
- ✓ משקה נחשב גם ל"מנה" כיון ששתיה בכלל אכילה. ואפילו שלח שני מיני משקים בלבד - יצא ידי חובה, אבל טוב להדר ולשלוח שני מיני "אוכלים", ויש לשלוח שני מינים שונים, אבל אם שלח מין מאכל אחד אפילו חילקו בשתי צלחות או קערות - אינו יוצא ידי חובה, אבל השולח חתיכות בשר מאברים שונים אפילו מבהמה אחת - יוצא ידי חובה, והואיל והם חלוקים בטעמים וטבעם. והשולח פת ותבשיל, הרי זה נחשב כשתי מנות ויוצא ידי חובה.
- ✓ הלוקח את משלוח המנות בעצמו ומביאם לחבירו, יוצא ידי חובת "משלוח מנות" - ואין צורך לשלחם על ידי שליח דוקא. ולכן אם שלח המנות על ידי קטן שלא הגיע למצוות, או אפילו על ידי גוי, שאין מועיל בהם דין שליחות - יצא ידי חובת משלוח מנות, והשולח מנות לקטן לא יצא ידי חובה וצריך לחזור ולשלוח מנות לגדול.
- ✓ אישה חייבת במשלוח מנות כיון שכולן היו באותו הנס. והאישה תשלח לחברתה, ולא ישלחו איש לאישה ואישה לאיש - פן יבואו לידי ספק קידושין. וגם לא נאה שיהיה קירוב דעת בין איש לאישה, ולכן ישלחו איש לאיש ואישה לאישה.
- ✓ חייב על אדם לתת ביום פורים שתי מנות לשני עניים, דהיינו מתנה אחת לכל עני, שבסך הכל חייב לכל הפחות שתי מתנות לשני עניים, וגם האישה חייבת במתנות לאבינוים.
- ✓ יוצאים ידי חובת מתנות לאבינוים בין במעות בין בדברי מאכל, ומן הדין די בנתינת פרוטה אחת לכל אביון, והמנהג להחמיר ולתת לכל אביון אוכל שיש בו שיעור ג' ביצים - ואם נתן מעות, יתן מעות בשיעור שיקנה שלוש ביצים מפת.
- ✓ אפילו עני המתפרנס מצדקה חייב במתנות לאבינוים, ושני עניים רשאים לתת אחד לשני מתנות לאבינוים, ויוצאים שניהם ידי חובתם כמו שמצינו במשלוח מנות.
- ✓ הנוהג להפריש מעשר כספים ממשכורתו - אינו רשאי לתת ממעשר זה למצות מתנות לאבינוים, ורק אם רצה להוסיף על חובתו ולתת עוד מתנות לאבינוים נוספים - רשאי לתת ממעות מעשר, ומכל מקום אם אמר בפירוש בשעה שהתחיל להפריש מעות מעשר בלי נדר והשעה דחוקה לו - רשאי לתת ממעות אלה למתנות לאבינוים.
- ✓ אין מדקדקים במעות פורים, אלא כל הפושט ידו ליטול נותנים לו ומוטב להרבות במתנות לאבינוים מלהרבות בסעודות ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שמחה גדולה ומפוארת אלא לשמח לב עניים יתומים ואלמנות, ודומה לשכינה שנאמר: "להחיות רוח שפלים ולהשיב לב נדכאים".
- ✓ מצוה להרבות בסעודת פורים, ויוצאים ידי חובה בסעודה אחת. ומן הדין אין צריך לאכול פת בסעודת פורים, אולם נכון לחוש לכתחילה לדעת הפוסקים הסוברים שצריך פת, ומכל מקום אם טעה ולא אמר "על הנסים" בברכת המזון ולא נזכר אלא עד שאמר "ברוך אתה ה'" (כדי לחתום על הארץ ועל מזון) - כיון שאמר "השם" אין מחזירים אותו, ואפילו לא עשה אלא סעודה אחת במשך כל יום הפורים, ובאמצע הרחמן יאמר: הרחמן הוא יעשה עמנו נסים ונפלאות וכו' בימי מדרכי ואסתרו וכו' עד ונודה לשמך הגדול סלה.
- ✓ סעודת פורים צריך לעשותה "ביום" פורים ויאכל בסעודה בשר ויעשה סעודה נאה, וישתה יין עד שישתכר וירדם, ואם עשאה "בליל" פורים לא יצא ידי חובתו, מפני שכתוב "ימי" משתה ושמחה, ומכל מקום גם בלילה ישמח וירבה קצת בסעודה וילבש בגדי יום טוב מבערב, וימצא בביתו נרות דולקות ושולחן ערוך ומטה מוצעת ויאכל וישתה בשמחה גדולה וטוב לב, וישמח את אנשי ביתו.
- ✓ המנהג שנתפשט באחרונה בחוגי הישיבות, שבחורי הישיבה בחרים להם רב פורים, אשר כטוב ליבו ביין משמיע ביקורת על ראשי הישיבה, מוריה ומחנכיה תוך כדי הטחת עלבונות אישיים בדברי שחוק והיטול, הוא מנהג רע ויש לבטלו כליל, ומצוה למחות בידם עד שיבטלו מנהג רע זה - שלא הותרה בפורים אלא שמחה של מצוה ולא שמחה של הוללות וסכלות. ואסור אף להשתתף במושב לצים זה.
- ✓ אסור לנערים ללבוש בגדי נשים, וכן לנערות ללבוש בגדי גברים, אף לשמחת פורים, שלא הותר לעבור על איסור תורה בשביל שמחת פורים. והגדולים מצווים לשמור על הקטנים, שלא להלביש אפילו ילד קטן בגדי ילדה וכן להיפך.

(הבית היהודי)